

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6SŽi/23/2013
Identifikačné číslo spisu:	1011201858
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1011201858.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: P. Q., bytom B. X/X., B., proti žalovanému: Okresný úrad Bratislava, katastrálny odbor, Ružová dolina 27, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. i9/11-BK zo dňa 21. októbra 2011, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2S 186/2011-55, zo dňa 22. júla 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 186/2011-55, zo dňa 22. júla 2013 p o t v r d z u j e.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave napadnutým uznesením č. k. 2S 186/2011-55 zo dňa 22. júla 2013 nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov a nevyhovel jeho návrhu na ustanovenie advokáta a neodkázal ho na Centrum právnej pomoci.

V odôvodnení uvedeného rozhodnutia krajský súd uviedol, že žalobca žalobou doručenou súdu dňa 25. novembra 2011 sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Katastrálneho úradu v B. i9/11-BK zo dňa 21. októbra 2011, ktorým žalovaný správny orgán zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu - správy katastra č. SK 6941/11 KR zo dňa 12. septembra 2011 o čiastočnom nevyhovení žiadosti žiadateľa - žalobcu o poskytnutie informácie, v ktorej žiadateľ požiadal o prístupnenie nasledovných informácií: kópiu výpisu LV č. XXX po vykonanom vklade 71/96, kópie výpisu LV č. XXX zo dňa 29. januára 2007, kópiu výpisu LV č. XXX zo dňa 19. februára 2007, kópiu výpisu LV č. XXX zo dňa 1. augusta 2007, kópie všetkých výpisov LV č. XXX vyžiadanými manželmi X. - P. X. alebo F. X., alebo ostatnými osobami a subjektmi od roku 2002, informáciu kto vykonal vymazanie z listu vlastníctva č. XXX poznámky o súdnych konaniach a vyhotovenie zoznamu žiadostí o vydanie LV č. XXX od roku 2002 po jeho ukončení s príslušnými poplatkami k jednotlivým výpisom z LV č. XXX okrem žiadateľa a jeho rodinných príslušníkov a vyhotovenie kópie LV č. XXXX. Ďalej uviedol, že žalobca v žalobe súčasne žiadal o oslobodenie od súdneho poplatku a následne žiadal aj o ustanovenie advokáta. Krajský súd posudzoval žiadosť žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle zákonných podmienok ustanovených v ust. § 138 ods. 1 O.s.p. a jeho žiadosť o ustanovenie advokáta v zmysle zákonných podmienok ustanovených v ust. § 30 O.s.p. a za tým účelom vyzval žalobcu na predloženie dokladov preukazujúcich jeho majetkové, sociálne a rodinné pomery - vyplnené

tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Krajský súd vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich z tlačíva pre dokladovanie pomerov účastníka konania, predloženého žalobcom, dospel k záveru, že pomery žalobcu neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Konštatoval, že aj napriek skutočnosti, že žalobca je nezamestnaný, pri súčasnom príjme domácnosti žalobcu vo výške 1.070 Eur, po odpočítaní výdavkov žalobcu na chod domácnosti a ďalších výdavkov nemôžu tieto predstavovať takú položku, ktorá by znemožňovala žalobcovi zaplatiť súdny poplatok, bez toho, aby bola ohrozená jeho výživa resp. výživa jeho manželky, s poukazom na to, že pri posudzovaní žiadosti zobral do úvahy aj výšku súdneho poplatku a skutočnosť, že žalobca je vlastníkom pozemkov a nehnuteľností, ktoré sú v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov. Krajský súd súčasne konštatoval, že vzhľadom na to, že žalobca nepreukázal splnenie predpokladov ustanovených v § 30 O.s.p., nemohol žalobcu odkázať na Centrum právnej pomoci.

Proti uvedenému uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie. V dôvodoch odvolania žalobca namietal správnosť záveru krajského súdu ohľadne výdavkov, majúc za to, že krajský súd účelovo pozabudol na výdavky pohonných hmôt pri ceste za prácou jeho manželky do zamestnania, ktoré predstavujú sumu 300 - 400 Eur mesačne. Tvrdil, že nehnuteľnosti mu neprinášajú žiadny prínos a zisk, skôr opačne, zaťažujú ho platením daní a nákladov na ich údržbu. Žalobca v odvolaní žiadal o poskytnutie možnosti zastupovať seba samého v konaní vedenom pred správnym súdom, napriek tomu, že sa vyžaduje povinné právne zastúpenie. Záverom žalobca poukázal a k odvolaniu pripojil rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, č. k. 1S 119/2011-11, ktorým súd žalobcovi priznal oslobodenie od súdnych poplatkov, z ktorého odvodzuje jeho oprávnenosť a relevanciu žiadosti o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v predmetnom konaní. Vzhľadom na uvedené navrhol odvolaciemu súdu rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vyhovieť jeho žiadosti o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ust. § 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní žalobcu (ust. § 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p., a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť.

Odvolací súd v odvolacom konaní konal ako s účastníkom konania na strane žalovaného správneho orgánu s Okresným úradom Bratislava, nakoľko pôvodne označený žalovaný správny orgán zanikol k 1. januáru 2013 ako právnická osoba a zákonom č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov boli s účinnosťou od 1. októbra 2013 okrem iných zrušené aj správy katastra (§ 8 písm. e/ zákona č. 180/2013 Z. z.), pričom v zmysle § 9 prešla ich pôsobnosť ustanovená osobitnými predpismi na okresné úrady.

Podľa ust. § 244 ods. 1 O.s.p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa ust. § 246c ods. 1 O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ust. § 138 ods. 1, 2 O.s.p., na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

V návrhu musia byť pomery účastníka dokladované

a) vyplneným tlačivom, ktorého vzor uverejní ministerstvo spravodlivosti na svojom webovom sídle,

alebo

b) rozhodnutím o hmotnej núdzi podľa osobitných predpisov.

Podľa ust. § 30 O.s.p., účastníka, ktorý požiada o ustanovenie advokáta a u ktorého sú predpoklady, aby bol oslobodený od súdnych poplatkov, súd odkáže na Centrum právnej pomoci. O tejto možnosti súd účastníka poučí.

Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisu krajského súdu a citovanej právnej úpravy odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa náležite podstupoval v súlade s citovanými právnymi normami, pre svoje rozhodnutie si zadovážil relevantné skutkové okolnosti a skutkové zistenia náležite právne posúdil, a preto jeho rozhodnutie je vecne a právne správne a súladné so zákonom.

Odvolací súd z obsahu spisu krajského súdu zistil, že žalobca žalobou doručenou súdu dňa 25. novembra 2011 sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu - Katastrálneho úradu v B. i9/11-BK zo dňa 21. októbra 2011 a v žalobe súčasne žiadal o oslobodenie od súdneho poplatku. Písmenným podaním doručeným súdu dňa 30. januára 2012 zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov. Preskúmaným rozhodnutím žalovaný správny orgán zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu - správy katastra č. SK 6941/11 KR zo dňa 12. septembra 2011, ktorým správny orgán prvého stupňa nevyhovel žiadosti žiadateľa - žalobcu o poskytnutie informácie, v časti ktorou požiadal o kópiu výpisu LV č. XXX po vykonanom vklade 71/96, kópie výpisu LV č. XXX zo dňa 29. januára 2007, kópiu výpisu LV č. XXX zo dňa 19. februára 2007, kópiu výpisu LV č. XXX zo dňa 1. augusta 2007, kópie všetkých výpisov LV č. XXX vyžiadanými manželmi X. - P. X. alebo F. X., alebo ostatnými osobami a subjektmi od roku 2002 a vyhotovenie zoznamu žiadostí o vydanie LV č. XXX od roku 2002 po jeho ukončení s príslušnými poplatkami k jednotlivým výpisom z LV č. XXX okrem žiadateľa a jeho rodinných príslušníkov a vyhotovenie kópie LV č. XXXX; prvostupňový správny orgán žalobcovi sprístupnil len informáciu týkajúca sa výmazu z listu vlastníctva č. XXX poznámky o súdnych konaniach. Žalobca na výzvu krajského súdu predložil vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, preukazujúce jeho majetkové, sociálne a rodinné pomery - žalobca je čakaťom na dôchodok, príjem jeho manželky je 1070,-€ mesačne, býva s manželkou v rodinnom dome s príslušnými záhradami, ich mesačné výdavky v súvislosti s rodinným domom sú cca 101 €, on a jeho manželka sú vlastníkami viacerých nehnuteľností, výdavky jeho manželky v súvislosti s používaním motorového vozidla do práce sú 350 €. Žalobcovi podaním žaloby vznikla poplatková povinnosť v sume 66 Eur, podľa pol. č. 10a sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 ZB. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov. Krajský súd uznesením zo dňa 22. júla 2013, č. k. 2S/186/2011-55 nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov a súčasne nevyhovel jeho návrhu na ustanovenie advokáta a neodkázal ho na Centrum právnej pomoci. Odvolanie proti uvedenému rozhodnutiu je predmetom tohto konania na odvolacom súde.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací po preskúmaní predmetnej veci oboznámiac sa s obsahom spisového materiálu dospel k záveru o vecnej správnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

Zákonodarca v právnych normách zákona o súdnych poplatkoch ustanovil podmienky platenia súdnych poplatkov určením osoby poplatníka, kedy vzniká poplatková povinnosť a súčasne následky nezaplatenia súdneho poplatku v súdom stanovenej lehote.

Zákonodarca v právnej norme § 138 ods. 1 O.s.p. ustanovuje, že súd môže priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Predpokladom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov je jednak samotný návrh pre priznanie oslobodenia a jednak splnenie podmienok, že to pomery účastníka odôvodňujú a že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Úlohou súdu je pri posudzovaní splnenia zákonných podmienok pre

priznanie oslobodenia preskúmať pomery účastníka a v prípade, že to jeho pomery odôvodňujú, žiadosti o priznanie oslobodenia vyhovieť za súčasného splnenia druhej podmienky a to, že sa nejedná o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Zákondarca účinnosťou od 1. januára 2012 zákonom č. 388/2011 Z. z. ustanovil povinnosť dokladovania pomerov účastníka konania a to vyplneným tlačivom, ktoré je zverejnené na webovej stránke ministerstva spravodlivosti (Tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov), ktoré sa k návrhu na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov prikladá.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva, krajský súd náležite preskúmal pomery žalobcu, pričom dospel k záveru, že tieto neodôvodňujú splnenie zákonných podmienok v prípade žalobcu pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. S uvedeným záverom krajského súdu sa v celom rozsahu stotožnil aj odvolací súd. Odvolací súd dáva do pozornosti žalobcu, že pri skúmaní pomerov účastníka konania sa prihliada na jeho rodinné a sociálne pomery v kontexte všetkých okolností, ktoré v danej veci vyšli najavo. Z predloženého tlačiva, ktoré žalobca vyplnené predložil krajskému súdu mal odvolací súd preukázané, že žalobca je ženatý, pričom jeho manželka je zamestnaná s mesačným priemerným príjmom 1.070 Eur mesačne, s poukazom na to, že nemožno nechať bez povšimnutia aj skutočnosť, že žalobca je dobrovoľne nezamestnaný, nakoľko z obsahu spisu nevyplýva, že by nemohol pracovať z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu resp. že by bol žalobca evidovaný na úrade práce ako osoba hľadajúca zamestnanie. V tomto kontexte bežné výdavky spoločnej domácnosti žalobcu s manželkou odvolaciemu súdu sa javia ako nie natoľko vysoké, aby bol žalobca nútený vykonávať nejakú pracovnú činnosť a vzhľadom aj na výšku súdneho poplatku sa javia ako dostatočné. Vzhľadom k uvedenému a vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisu krajského súdu taktiež podľa názoru odvolacieho súdu pomery žalobcu neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdneho poplatku, keď spoločný príjem v prípade žalobcu činní 1.070 € a po odpočítaní bežných výdavkov ako aj výdavkov v súvislosti s používaním motorového vozidla manželkou žalobcu do zamestnania, ostáva žalobcovi príjem, z ktorého je schopný zaplatiť súdny poplatok v sume 66 € bez toho, aby bola ohrozená jeho výživa a výživa jeho manželky, s prihliadnutím tiež na to, že žalobca i jeho manželka sú vlastníkami viacerých nehnuteľností, vlastníctvo ktorých zhodnocuje ich majetkové pomery. Pokiaľ žalobca v odvolaní poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1S 119/2011 zo dňa 12. augusta 2011, na základe ktorého mu bolo oslobodenie od súdneho poplatku priznané, odvolací súd uvedené rozhodnutie nepovažoval pre danú vec za právne významné, pretože okrem toho, že bola žalobcova žiadosť o oslobodenie posudzovaná v inom konaní, od priznania oslobodenia od súdnych poplatkov uvedeným rozhodnutím uplynul už dlhší čas - vyše dvoch rokov, počas ktorých sa mohli majetkové pomery žalobcu značne zmeniť, pričom skutočnosť, či skutočne došlo k zmene pomerov na strane žalobcu značne presahuje rámec predmetu tohto konania a nie je pre predmetnú vec právne významné. Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že krajský súd postupoval v súlade so zákonom, keď žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal a súčasne v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dostatočne, jasne a zrozumiteľne dôvody svojho rozhodnutia zdôvodnil.

Odvolací súd taktiež považuje postup krajského súdu za súladný so zákonom, keď nevyhovel žiadosti žalobcu o ustanovenie advokáta a neodkázal ho na Centrum právnej pomoci, keďže žalobca nesplnil zákonné podmienky pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. V danej súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti, že novelou Občianskeho súdneho poriadku účinnou od 1. januára 2012 prešla celá agenda právnej pomoci sociálne slabším účastníkom na Centrum právnej pomoci a konajúci súd už nemá zákonnú legitiáciu ustanoviť právneho zástupcu z radov advokátov na žiadosť účastníka konania, tak ako tomu bolo do účinnosti vyššie zmienenej novely Občianskeho súdneho poriadku.

Záverom odvolací súd zdôrazňuje, že nie je v kompetencii krajského súdu, či pripustí alebo nepripustí zastúpenie žalobcu ním samým, pretože zákondarca v konaní pred správny súdom podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku ustanovujúcej správne súdnictvo obligatórne vyžaduje povinné právne zastúpenie (ust. § 250a O.s.p.), s poukazom na to, že žalobca by sa mohol v konaní zastupovať sám len v prípade, pokiaľ by mal právnické vzdelanie, ktoré by preukázal diplomom príslušnej vysokej školy.

Vychádzajúc zo skutkových zistení danej veci odvolací súd dospel k zhodnému záveru ako súd prvého stupňa, že žalobcom predložené doklady nemožno považovať za relevantné na preukázanie splnenia zákonných podmienok oslobodenia od súdnych poplatkov.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie krajského súdu podľa ust. § 219 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 ako vecne a právne správne potvrdil stotožniac sa s dôvodmi krajského súdu uvedenými v odôvodnení padnutého rozhodnutia, na ktoré súčasne poukazuje.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.